

Asia: VN/6984/2021

Ehdotus kulttuurimatkailun kansallisen kehittämisen tiekartaksi

Lausunnonantajan lausunto

Mikä on näkemyksenne tiekartan tavoitteista ja toimenpiteistä yleisesti?

Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää mahdollisuudesta lausua ehdotuksesta kulttuurimatkailun kansallisen kehittämisen tiekartaksi.

Tiekartan laatiminen on tärkeää ja nyt ehdotettuna se vastaa hyvin niin kansallisen tason kuin myös eri alueiden ja yksittäisten toimijoiden tarpeisiin. Kulttuurimatkailun tulee nivoutua kiinteästi osaksi matkailun yleistä kehittämistyötä, mitä tulee jatkossa entisestään vahvistaa. Kulttuurimatkailu tarvitsee kuitenkin oman kehittämisasiakirjansa. Tätä puoltaa kulttuurin ja kulttuurimatkailun erityispiirteet ja monet ulottuvuudet, sekä laaja ja moninainen toimijajoukko eli ekosysteemi, mikä kaikki on tiekartassa kuvattu kattavasti. Laajuus tarjoaa mahdollisuuksia, mutta on myös iso haaste. Kehittämistyö vaatii verkostoitumista ja koordinoitua sekä yhteisen toimintakulttuurin rakentamista eri tasoisten toimijoiden välille. Siihen tarvitaan tukea, mitä Culture Finland on pyrkinyt alueille ja toimijoille antamaan. Toivottavasti tätä tukea on saatavissa myös jatkossa.

Tiekarttaan kirjatut tavoitteet ja toimenpiteet ovat kannatettavia. On hyvä, että keskeiseksi tavoitteeksi on nostettu kestävyys, kilpailukyvyn nosto ja taloudelliset vaikutukset. Kestävän kehityksen huomioiminen laaja-alaisesti toimenpiteiden perustana on olennaisen tärkeä asia.

Tiekartta pohjautuu laajaan kulttuurikäsitteeseen mikä myös on kannatettavaa. Siten se korostaa kulttuurin omaleimaisuutta eri alueilla ja paikkakunnilla. Alueellinen monipuolisuus on kansallisesti kulttuurimatkailun yksi keskeinen rikkaus.

Tiekartan visio on monipuolinen ja taitavasti rakennettu. Kehittämistyön kannalta on tärkeää, että kulttuurimatkailulla on tiekartan myötä oma, yhtenäinen määritelmä. Kulttuurimatkailua kehitettäessä tulee huomioida kohteiden ja eri toimijoiden pitkäjänteinen ja riittävä resurssointi. Kulttuuritoiminnan resurssit ovat alhaisella tasolla läpi toimialan. Matkailullisesti esimerkiksi museot ovat keskeisiä kohteita. On löydettävä toimintatapoja, joilla matkailusta saatava taloudellinen hyöty

kohdistuu myös tällaista yhteiskunnallista tehtävää toteuttaville kulttuuritoimijoille ja taidelaitoksille.

Mikä on näkemyksenne tiekartan tavoitteista ja toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?

Tiekartan tapaan Pohjois-Pohjanmaan matkailustrategiassa 2021-2023 korostetaan toiminnan vastuullisuutta ja kestävyttä, alueen omien aitojen vahvuuksien hyödyntämistä, matkailutuotteiden kehittämistä sekä yhteistyön vahvistamista menestyksen tekijänä. Pohjois-Pohjanmaan kulttuurin kehittämissuunnitelmassa 2030 halutaan nostaa alueen omaleimaisen kulttuurin näkyvyyttä ja hyödyntämistä, sekä lisätä matkailun vetovoimaa ja kilpailukykyä laadukkailla ja uniikeilla kulttuurisisällöillä. Nyt lausunnolla oleva kulttuurimatkailun tiekartta laajentaa näkökulmaa ja antaa monipuolisesti työkaluja alueella tehtävään kehittämistyöhön.

Oulu2026 kulttuuripääkaupunki vuosi on Oulun kaupungin ja koko Pohjois-Pohjanmaan maakunnan, sen kaikkien 30 kunnan yhteinen hanke. Yhteistyöverkosto ulottuu myös laajemmalle ja vuoden vaikutukset koko Suomeen. Kulttuuripääkaupunkihanke tähtää kulttuuri-ilmastonmuutokseen. Tavoitteena on nostaa ja monipuolistaa kulttuurin profiilia aluekehittämistyössä ja matkailun toimialalla. Oulu2026 on siis kulttuurimatkailullisesti erittäin merkittävä hanke. Oulu, Pohjois-Pohjanmaa ja koko Suomi ovat tuolloin Euroopan valokeilassa ja maailmanlaajuisestikin kulttuurista kiinnostuneiden matkailijoiden potentiaalisena kohteena. On hyvä, että kulttuuripääkaupunkivuosi on nostettu mukaan tiekarttaan.

Kommenttinne luvusta 5.1

Ehdotetut toimenpiteet ovat keskeisiä ja kannatettavia. Kulttuurimatkailu on monialaista. Siinä kohtaamisten ja rakentavan yhteistyön sekä yhteisen ymmärryksen merkitys on oleellista. Oma teemakohtaista koordinoitavuuskin tarvitaan, mutta parhaaseen vaikuttavuuteen päästää, kun kulttuurimatkailulla on vahva yhteys muuhun matkailutoimintaan ja sen kehittämiseen. Tämän tulee konkretisoitua muun muassa tuotteiden kehittämisessä ja myynti- ja markkinointityössä. Toiminnan jatkuvuus ja riittävä resurssointi on tärkeää. Osaamisen vahvistamisessa pidempien opintokokonaisuuksien rinnalle tarvitaan myös ketteriä työn ohessa suoritettavissa olevia täsmäkoulutuksia.

Kommenttinne luvusta 5.2

Kestävyys on tiekartan kulmakivi ja yksi tavoitteista. On hyvä, että tiekartassa sitä käsitellään laajassa merkityksessä. Toteutuminen vaatii koulutusta, kriteerien tarkentamista, eri tasoilla tapahtuvaa seurantaa ja arviointia sekä tuloksista viestimistä. STF-ohjelman kehittäminen ja käyttöönoton edistäminen matkailu- ja kulttuurimatkailuyrityksissä on tärkeä toimenpide.

Kommenttinne luvusta 5.3

Mielenkiintoiset, laadukkaat ja saavutettavat sisällöt ovat kulttuurimatkailun ydinasia. Etenkin kansainvälisiä matkailijoita tavoiteltaessa tuotteiden ja sisältöjen tulee olla kiinteänä ja luonnollisena osana kansainvälistä matkailumarkkinointia. Voimavarat tulee yhdistää. Alueellisessa markkinointityössä roolitus voi olla monipuolisempi. Myös tuotteistamisessa ja osaamisen vahvistamisessa tulee panostaa monialaisuuteen ja yhteistyöhön.

Pohjois-Pohjanmaalla luonto on keskeinen matkailun sisältö. Kulttuuriperintö, tarinat, paikallisuus ja niiden laadukas esille tuominen luovat mahdollisuuksia uudenlaisten sisältöjen luomiseen luontokohteiden rinnalle ja yhteyteen. Tästä esimerkkinä Pohjois-Pohjanmaan liiton Vesivoiman kulttuuriperintö hanke (VekuVaku). Siinä on koottu materiaalia Oulujoen vesistön ja Luulajajoen voimalaitosrakentamisesta ja yhdyskuntien kulttuuriperinnöstä niitä myös matkailutuotteeksi jalostaen. Oulun kulttuurisäätiön Arctic FoodLab hanke taas nostaa esiin Pohjois-Pohjanmaan ruokakulttuurin erityispiirteitä.

Kommenttinne luvusta 5.4

Kulttuurimatkailussa tietopohjan ja tiedolla johtamisen vahvistaminen sekä indikaattoreiden kehittäminen ovat tärkeitä toimenpiteitä. Tätä tulee edistää myös valtakunnallisella tasolla. Selvitys vaikuttavuuden seurannasta tulee olemaan hyödyllinen.

Kommenttinne luvusta 5.5

Luku kokoaa yhteen kulttuurimatkailua edistäviä valmiita toimintamalleja ja verkostoja. On hyvä, että tiekartta tarjoaa niistä kootusti tietoja kulttuurimatkailutoimijoille ja matkailun kehittäjille. Toimintamalleja tulee hyödyntää tehokkaammin. Tämä on myös yksi Pohjois-Pohjanmaan kulttuurin kehittämissuunnitelman 2030 toimenpiteistä.

Kulttuurireitteihin liittyvän foorumin koollekutsuminen on hyvä toimenpide.

Millaisena näette oman organisaationne tai edustamanne tahon roolin tiekartan toimenpiteiden toteuttamisessa?

Pohjois-Pohjanmaan liitto toimii alueellaan laaja-alaisena yhteistyönrakentajana ja kehittäjänä kuntien, maakuntalaisten ja koko maakunnan parhaaksi. Tiekartan tavoitteita ja toimenpiteitä voidaan jalkauttaa monin tavoin. Strategisessa kehittämistyössä keskeisiä työkaluja ovat Pohjois-Pohjanmaan maakuntaohjelma 2025, kulttuurin kehittämissuunnitelma 2030 ja matkailustrategia. Kulttuurimatkailussa Pohjois-Pohjanmaan liitto toimii alueellisena yhteistyötahona Culture Finlandille ja järjestää kulttuurimatkailun verkostotapaamisia yhdessä Oulun kulttuurisäätiön hankkeiden kanssa. Matkailun kehittämisessä koordinaatiotyötä tehdään myös EU:n Itämeri-strategian matkailun alan politiikka-alueen toimintasuunnitelman toimeenpanossa. Kulttuurimatkailu on suunnitelman yksi painopiste. Omista kehittämishankkeista esimerkkinä toimii Vesivoiman kulttuuriperintö -hanke (VekuVaku). Pohjois-Pohjanmaan liitto toimii myös EU hankkeiden rahoittajaviranomaisena.

Miten arvioisitte tiekartan toimenpiteiden vastuuttamista? Ovatko kaikki keskeiset toteuttajat kunkin toimenpiteen osalta tunnistettu? Mahdolliset toimenpidekohtaiset ehdotuksenne toteuttajien lisäämiseksi tai poistamiseksi?

Toimenpiteiden eri vastuutahoja on tiekartassa huomioitu kattavasti.

Mahdolliset muut tiekarttaehdotusta koskevat huomionne.

-

Erkkilä Markus
Pohjois-Pohjanmaan liitto

Suorsa Auli
Pohjois-Pohjanmaan liitto